

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 76/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Πλήρης Ολομέλεια
Συνεδρίαση της 11ης Ιουνίου 2020

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Μέλη: Χρυσάφουλα Αυγερινού, Βασιλική Δούσκα, Νικόλαος Μουδάτσος, Στέφανος Δέτσης, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Ευγενία Βελώνη, Βασιλική Πανταζή, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ., Ασημίνα Ροδοκάλη, Θεόδωρος Ψυχογιός, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Αντώνιος Τατσόπουλος, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Παναγιώτης Παππάς, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Ευσταθία Τσαούση, Γεώργιος Βαμβακίδης, Διονύσιος Χειμώνας, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα - Ασημακοπούλου, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Μαρία Σπάσου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελος Μαρίνης, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Στέργιος Κίκας, Αθανάσιος Θεοχάρης, Δημήτριος Κατωπόδης, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Μιχαήλ

Τζουβάρας, Αναστασία Ζαφειριάδου, Ιωάννα Λεμπέση, Νικόλαος Μουκαζής, Ευτυχία Κασομένου, Περικλής Αγγέλου, Θεόδωρος Ράπτης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αγγελική Καστανά, Νομική Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο, με αριθμό πρωτ. ΔΟΜ/Φ.10/οικ26943/18-10-2016 του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης/Γενική Διεύθυνση Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης/ Διεύθυνση Οργανωτικών Μεταρρυθμίσεων/Τμήμα Οργάνωσης και Αξιολόγησης Δομών και νυν Υπουργείου Εσωτερικών/Γενική Διεύθυνση Δημόσιων Οργανώσεων/ Διεύθυνση Δομών και Αρχείων/Τμήμα Δομών.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: **α)** Στην περίπτωση που ένα δημόσιο νομικό πρόσωπο αποτελεί ανώνυμη εταιρεία, της οποίας το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκε εξ ολοκλήρου άμεσα ή έμμεσα στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε ή Ταμείο), αφού δεν εφαρμόζονται σε αυτό οι διατάξεις που διέπουν τις εταιρείες που ανήκουν, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο και αποκόπτεται αυτό, σύμφωνα με τη γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. με αριθμό 10/2014, από τον έμμεσο έλεγχο του Δημοσίου, εάν ορθά καταγράφηκε αυτό από την ερωτώσα υπηρεσία στο «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης» ως μη ανήκον στο δημόσιο τομέα του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 (π.χ. ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. για το διάστημα πριν την ιδιωτικοποίηση της), **β)** Δεδομένου ότι οι φορείς: ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε., ΕΛ.ΒΟ. Α.Β.Ε., ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε., ΟΑΣΑ Α.Ε., ΟΣΥ Α.Ε., ΣΤΑΣΥ Α.Ε., ΟΣΕ Α.Ε., ΟΑΚΑ και ΕΛΤΑ Α.Ε. ανήκουν στον δημόσιο τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 1892/1990, και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κεφ. Α' του ν.3429/2005, θα μπορούσε, αναλογικά, με το περιεχόμενο και τα επιχειρήματα της γνωμοδότησης του ΝΣΚ με αριθμό 10/2014, να υποστηριχθεί η άποψη ότι από την επερχόμενη μεταβίβαση του συνόλου της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου, που κατέχει σε αυτές το Δημόσιο, στην Εταιρεία Δημοσίων Συμμετοχών Α.Ε. (Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.), οι συγκεκριμένες εταιρείες αποκόπτονται τυπικά από τον έμμεσο έλεγχο του Δημοσίου και επομένως, αφενός οι υπόψη εταιρείες δεν ανήκουν πλέον στο δημόσιο τομέα του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 και αφετέρου δεν εφαρμόζεται σε αυτές και καμία άλλη διάταξη που διέπει τις εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο.

ΓΧ

Στο παραπάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Πλήρης Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Η ερωτώσα υπηρεσία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, καταρτίζει το «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης», το οποίο περιλαμβάνει μια συστηματική καταγραφή όλων των δομών που υπάγονται στο δημόσιο τομέα, άλλα και των νομικών προσώπων που δεν υπάγονται σ' αυτόν. Η κατάρτιση του «Μητρώου» βασίζεται στις ρυθμίσεις του άρθρου 51 του ν.1892/1990, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, οι οποίες προσδιορίζουν, σύμφωνα με το οργανικό κριτήριο, τις κατηγορίες φορέων της Ελληνικής Διοίκησης, που συγκροτούν τον δημόσιο τομέα. Οι συγκεκριμένοι φορείς συνιστούν δημόσιες οργανώσεις παροχής ζωτικών κοινωνικών υπηρεσιών και αγαθών στα μέλη του κοινωνικού σώματος, ποικίλης νομικής μορφής, υπό τον έλεγχο, την εποπτεία και την εγγύηση του Κράτους, ανάλογα με τη φύση της ασκούμενης δημόσιας λειτουργίας. Το «Μητρώο», το εύρος του οποίου καθορίζεται από την κοινωνικοπολιτική δυναμική και τις αντιλήψεις που επικρατούν κάθε φορά για τον ρόλο του Κράτους, καθώς και από την εξέλιξη των οικονομικών και τεχνολογικών δεδομένων, όπως αυτά αποτυπώνονται στο κοινοτικό δίκαιο και την εθνική νομοθεσία, περιλαμβάνει επίσης και τους δημόσιους φορείς που δεν υπάγονται στον έλεγχο του Δημοσίου τομέα, είτε γιατί ρητά εξαιρέθηκαν από αυτόν με νομοθετική ρύθμιση, είτε γιατί εφάπαξ ή σταδιακά έπαυσαν να υπάγονται στον έλεγχο του Δημοσίου. Αποφασιστικό, δηλαδή, κριτήριο, παράλληλα με το οργανικό, για τη συγκρότηση του «Μητρώου» αποτελεί το στοιχείο του λειτουργικού σκοπού κάθε φορέα, εφόσον αυτός συνίσταται στην επιδίωξη δημόσιου σκοπού. Στο πλαίσιο των εργασιών της ερωτώσας υπηρεσίας για διαρκή επικαιροποίηση του παραπάνω Μητρώου και ενόψει της σύστασης και λειτουργίας καταρχάς του Ταμείου Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., ν.3986/2011) και στη συνέχεια της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. και της Εταιρείας Δημοσίων Συμμετοχών ΑΕ [(Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.) ν.4389/2016], προέκυψε ο προβληματισμός και το ερώτημα το οποίο αναφέρεται στην αρχή της παρούσας, καθόσον, κατά την ερωτώσα υπηρεσία, στις σχετικές διατάξεις του ν. 4389/2016 δεν υφίσταται

αντίστοιχη με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 3986/2011 ρύθμιση, για την εξαίρεση δηλαδή των εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκε εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. από την εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν τις εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο.

2. Για το εξεταζόμενο ερώτημα εκδόθηκε η γνωμοδότηση του Ε' Τμήματος του Ν.Σ.Κ, με αριθμό 126/2017, με την οποία το Τμήμα, κατά πλειοψηφία, γνωμοδότησε ότι: α) η ερωτώσα υπηρεσία κατέγραψε ορθά πριν την ιδιωτικοποίησή της, ως μη ανήκουσα στον δημόσιο τομέα του άρθρου 51 του ν. 1892/1990, ανώνυμη εταιρεία, της οποίας το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκε ή ανήκει εξ ολοκλήρου άμεσα ή έμμεσα στο ΤΑΙΠΕΔ και β) η μεταβίβαση του συνόλου της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου που κατέχει στις παραπάνω εταιρείες το Δημόσιο στην ΕΔΗΣ, αποκόπτει αυτές από τον δημόσιο τομέα, όπως αυτός έχει επανοριοθετηθεί με τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 και δεν επιτρέπει την εφαρμογή διατάξεων που διέπουν τις εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο, με την επιφύλαξη της εφαρμογής ειδικών διατάξεων, που ορίζουν διαφορετικά. Περαιτέρω, το Τμήμα αποφάσισε, ομόφωνα, την παραπομπή του ερωτήματος στην Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ., σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 6 του Οργανισμού του Ν.Σ.Κ. (ν. 3086/2002), λόγω σπουδαιότητας των αναφευομένων ζητημάτων. Στη συνέχεια, η Β' Τακτική Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ., που επιλήφθηκε του ερωτήματος, με το πρακτικό της, με αριθμό 448/31-01-2019, συνεκτιμώντας όλα τα σχετικά στοιχεία του φακέλου, αποφάσισε ομόφωνα, την παραπομπή της υπόθεσης στην Πλήρη Ολομέλεια, λόγω σπουδαιότητας, αλλά και του γενικότερου ενδιαφέροντος που αυτή παρουσιάζει, αφού προηγουμένως απευθυνθεί από τον εισηγητή έγγραφο προς την αρμόδια ή τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, για την παροχή απόψεων, σχετικά με τα πιθέμενα νομικά ζητήματα.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, «Για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση...» (Α' 65), ορίζονται τα εξής:

«6. Η αληθινή έννοια της παρ. 1 του άρθρου 9 του νόμου 1232/1982 « για την επαναφορά σε ισχύ, τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του Ν.Δ. 4352/1964 και άλλες διατάξεις» είναι ότι στο δημόσιο τομέα περιλαμβάνονται όλοι

ΓΧ

οι κρατικοί φορείς ανεξάρτητα από το καθεστώς δημοσίου ή ιδιωτικού ή μικτού δικαίου που τους διέπει ήτοι:

α) οι Κρατικές ή Δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκπροσωπούνται από το νομικό πρόσωπο του Δημοσίου,

β) οι Κρατικοί ή Δημόσιοι Οργανισμοί σαν κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,

γ) οι Κρατικές ή Δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις όπως η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού, ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, η Ελληνική Ραδιοφωνία - Τηλεόραση κλπ.

δ) Τα Κοινωφελή Ιδρύματα του Αστικού Κώδικα που περιήλθαν στο Δημόσιο και χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται απ' αυτό....

ε) οι Τραπεζιτικές και άλλες ανώνυμες εταιρείες στις οποίες είτε τα κατά τις προηγούμενες περιπτώσεις νομικά πρόσωπα έχουν το σύνολο ή την πλειοψηφία των μετοχών του εταιρικού κεφαλαίου είτε έχουν κρατικό προνόμιο ή κρατική επιχορήγηση, όπως η Τράπεζα Ελλάδος, η Αγροτική Τράπεζα, η Εθνική Τράπεζα, η Κτηματική Τράπεζα, η Εμπορική Τράπεζα, η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως κ.ά.

στ) τα κρατικά νομικά πρόσωπα που έχουν χαρακτηριστεί από το νόμο ή τα δικαστήρια ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, όπως ο Οργανισμός Συγκοινωνιών Ελλάδος, ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός και που χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από οποιοδήποτε των προαναφερομένων νομικών προσώπων, ζ) Οι θυγατρικές ανώνυμες εταιρείες των πιο πάνω Νομικών Προσώπων των εδαφίων α' - στ' αυτής της παραγράφου που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτά».

4. Στις διατάξεις του άρθρου 51 παρ.1 του ν. 1892/1990 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (Α'101), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

«1. Ο κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982 δημόσιος τομέας περιλαμβάνει μόνο:

α. Τις κάθε είδους δημόσιες υπηρεσίες, που υπάγονται στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου και εκπροσωπούνται από αυτό.

β. Τα κάθε είδους Ν.Π.Δ.Δ., εξαιρουμένων των Χρηματιστηρίων Αξιών, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Επιτροπής Εποπτείας της Ιδιωτικής Ασφάλισης,

είτε αυτά αποτελούν οργανισμούς κατά τόπο είτε καθ' ύλην αυτοδιοίκησης... γ. Τις κάθε είδους κρατικές ή δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις και οργανισμούς, καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου δημόσιου χαρακτήρα που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημόσιους σκοπούς.

δ. Τις τράπεζες που ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου, είτε στο σύνολο τους είτε κατά πλειοψηφία και

ε. Τις κάθε είδους θυγατρικές εταιρείες των νομικών προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' αυτού του άρθρου, εκτός από τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.»

5. Στις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 1 περ. α' του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143), όπως ισχύουν, ορίζονται τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι κάτωθι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

α. Δημόσιος τομέας: περιλαμβάνει τη Γενική Κυβέρνηση, τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), καθώς και τις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α'314), ανεξαρτήτως εάν έχουν εξαιρεθεί από την εφαρμογή του».

6. Με το άρθρο 9 του ν.3871/2010 (Α'141) προστέθηκε στον ν.2362/1995 (περί Δημοσίου Λογιστικού, Α'247) το άρθρο 6^Α, που φέρει το τίτλο «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής» (Μ.Π.Δ.Σ.), περαιτέρω δε, με το άρθρο μόνο του ν.3985/2011, ο οποίος ισχύει από τη δημοσίευσή του στο φύλλο της ΕτΚ Α'151/1-7-2011 (σύμφωνα με την παρ. 2 του Κεφαλαίου Γ), εγκρίθηκε το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής των ετών 2012-2015, στο οποίο περιλήφθηκε, στο Κεφάλαιο Β'II, το «Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων 2011-2015» με σκοπό την ενίσχυση των δημοσίων εσόδων. Στο εν λόγω πρόγραμμα και όσον αφορά στην εταιρεία «ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε.», προβλέφθηκε η πώληση του συνόλου των μετοχών (ποσοστό 100%) αυτής.

7. Στις διατάξεις του ν. 3986/2011 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (Α'152) και ειδικότερα στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 5 και 9 του Κεφαλαίου Α', το οποίο φέρει τον τίτλο

ΓΧ

«Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου», ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

«Άρθρο 1

«Σύσταση - Σκοπός Επωνυμία - Έδρα - Διάρκεια

1. Συνιστάται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΤΑΜΕΙΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (Ταμείο). Το Ταμείο έχει αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, καθώς και περιουσιακών στοιχείων «Ν.Π.Δ.Δ. ή» των δημοσίων επιχειρήσεων των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των εσόδων. Τα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται στο Ταμείο, σύμφωνα με τις επόμενες διατάξεις.

2. Το προϊόν αξιοποίησης χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους της χώρας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 17 του επόμενου άρθρου.

3. Το Ταμείο λειτουργεί για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, δεν υπάγεται στην κατηγορία των οργανισμών και επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και δεν εφαρμόζονται σε αυτό, καθώς και στις εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, οι διατάξεις που διέπουν εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο, με εξαίρεση όσων ρητά ορίζονται στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου.....

Άρθρο 2

Κεφάλαιο - Περιουσία - Έσοδα - Διάθεση εσόδων

1. Το μετοχικό κεφάλαιο του Ταμείου είναι τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) ευρώ, διαιρείται σε χίλιες (1.000) ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ η καθεμία, αναλαμβάνεται δε και καλύπτεται ολόκληρο από το Ελληνικό Δημόσιο...2....3....4....5....6....7...8...9...10...11....12....13. Το Ταμείο και οι εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, απολαμβάνουν όλων των διοικητικών, οικονομικών, φορολογικών, δικαστικών, ουσιαστικού και δικονομικού, δικαίου προνομίων και ατελειών του Δημοσίου και για την προσωρινή ρύθμιση των διαφορών που

ανακύπτουν από την αμφισβήτηση της διακατοχής ακινήτων τους έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. της 22.4/16.5/1926 και του άρθρου 22 του α.ν. 1539/1938 (Α' 488)...».

Άρθρο 5

Αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων

1.....2 α. Το Ταμείο μπορεί, για τη διευκόλυνση της αξιοποίησης των περιουσιακών του στοιχείων ακόμη και πριν από την απόκτηση τους, να συνάπτει κάθε μορφής συμβάσεις, όπως ενδεικτικά συμβάσεις δανείου, ανάθεσης έργου, αναδοχής κινητών αξιών, συμβάσεις μετόχων και συμβάσεις παροχής ή λήψης δικαιωμάτων προαίρεσης πώλησης ή αγοράς περιουσιακών στοιχείων, συμβάσεις ανταλλαγής μετοχών ή περιουσιακών στοιχείων, καθώς και να υπεισέρχεται σε κοινές διαδικασίες πώλησης με άλλους πωλητές ή να αποκτά δικαιώματα ή άλλα περιουσιακά στοιχεία με σκοπό της επαύξησης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων. Το Ταμείο δεν επιτρέπεται να συνομολογεί συμβάσεις από τις οποίες προκύπτουν δαπάνες για επενδύσεις ή για την αναδιάρθρωση των περιουσιακών του στοιχείων, ούτε να καταβάλει επιχορηγήσεις ή να προβαίνει σε εξυπηρέτηση δανειακών υποχρεώσεων που αφορούν τα περιουσιακά του στοιχεία. Οι δαπάνες αυτές θα διεκπεραιώνονται μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού. Το Ελληνικό Δημόσιο ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με το Ταμείο για τις υποχρεώσεις που το τελευταίο αναλαμβάνει κατά την κατάρτιση, τροποποίηση ή λύση συμβάσεων του παρόντος άρθρου. β...

Άρθρο 9

Λοιπές και μεταβατικές διατάξεις του Κεφαλαίου Α'

1. Τα καταστατικά των εταιριών των οποίων το σύνολο ή μέρος των μετοχών περιέρχεται, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο ή τα δικαιώματα ψήφου από τις ανωτέρω μετοχές ασκούνται από το Ταμείο, μπορούν να τροποποιούνται ως προς όλες τις διατάξεις τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ. ν. 2190/1920. Οι εταιρείες, των οποίων σύνολο ή μέρος των μετοχών ή τα δικαιώματα ψήφου επ' αυτών περιέρχονται άμεσα ή έμμεσα στο Ταμείο, εξακολουθούν να υπάγονται στον έλεγχο των αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων του Δημοσίου για όσο χρόνο οι μετοχές ή τα δικαιώματα ψήφου επ' αυτών ανήκουν στο Ταμείο..... Ως προς το βαθμολογικό και μισθολογικό καθεστώς του πάσης φύσεως προσωπικού των εταιριών αυτών εφαρμόζονται, για όσο χρόνο οι μετοχές ή τα δικαιώματα ψήφου επ' αυτών ανήκουν στο Ταμείο, οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για το προσωπικό των

ΓΧ

Ν.Π.Ι.Δ. που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' ή Β' του ν. 3429/2005, εφόσον οι εταιρίες αυτές, πριν τη μεταβίβαση των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου από αυτές στο Ταμείο, υπάγονταν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' ή Β' του ν. 3429/2005, κατά περίπτωση. 2...3...4. Κατ' εξαίρεση της παραγράφου 3 του άρθρου 1, οι διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 εφαρμόζονται αναλόγως για τον προσυμβατικό έλεγχο των συμβάσεων αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου και των εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο που συνάπτονται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, εφόσον το τίμημα ή το χρηματικό αντάλλαγμα της αξιοποίησης υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ και αφού προηγουμένως έχει γνωμοδοτήσει το Σ.Ε., σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5. Ο προσυμβατικός έλεγχος μπορεί να ασκείται συνολικά για κατηγορία συμβάσεων εφόσον υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο ο τύπος της σύμβασης και η διαδικασία εξεύρεσης αντισυμβαλλομένου από την έναρξη της διαδικασίας αυτής μέχρι και τον ορισμό των υποψηφίων αντισυμβαλλομένων. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται προσυμβατικός έλεγχος κατ' ιδίαν σύμβασης μόνο στο μέτρο που υπάρξει απόκλιση από τον τύπο της σύμβασης ή της διαδικασίας που έχουν υποβληθεί στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Συμβάσεις που συνομολογήθηκαν, σύμφωνα με τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τη γνωμοδότηση του Σ.Ε., θεωρούνται επωφελείς και συμφέρουσες για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο, όσον αφορά την ευθύνη αστική ή ποινική των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Συμβάσεις που συνομολογήθηκαν, σύμφωνα με τον προσυμβατικό του Ελεγκτικού Συνεδρίου, θεωρούνται επωφελείς για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο, όσον αφορά την αστική ή ποινική ευθύνη των μελών του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων».

8. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 3492/2006 «Οργάνωση συστήματος ελέγχου για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και των εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού Φορέων και άλλες διατάξεις» (Α' 210), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Άρθρο 1

Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.), υπαγόμενη στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής.

Αποστολή της Γ.Δ.Δ.Ε. είναι η διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 3...

Άρθρο 2

Αρμοδιότητες της Γ.Δ.Δ.Ε.

1. Η Γ.Δ.Δ.Ε. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Ασκήει έλεγχο:

(1) στη διαχείριση του προϋπολογισμού των φορέων του άρθρου 3, προκειμένου να διαπιστωθεί ιδίως αν: αα) όλα τα ποσά τα οποία ψηφίζονται ή χορηγούνται, δαπανώνται και χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς για τους οποίους εγκρίθηκαν ή χορηγήθηκαν, ββ) κατά την πραγματοποίηση των δαπανών τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι αρχές της δημοσιονομικής δέσμευσης, της νομικής δέσμευσης και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, γγ) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της είσπραξης των εσόδων, δδ) όλα τα έσοδα εισπράττονται και εμφανίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,

(2) στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, προκειμένου να διαπιστωθεί η επάρκεια τους.....

β).....γ) Επιβάλλει τις προβλεπόμενες από τον παρόντα νόμο κυρώσεις. δ....

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

Οι φορείς τους οποίους αφορούν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, οι έλεγχοι και τα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που αναφέρονται στον παρόντα νόμο καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού.

9. Με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών – Μεταφορών και Δικτύων, με αριθμό 2/114021/ΔΥΕΠ/31-12-2013 (Β' 3373), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 3 του ν. 3492/2006, καθορίστηκαν «..οι φορείς αρμοδιότητας Υπουργείου Μεταφορών και Δικτύων, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3492/2006 και τους οποίους αφορούν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, οι έλεγχοι και τα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που αναφέρονται στον

ΓΧ

εν λόγω νόμο». Μεταξύ των φορέων αυτών περιλαμβάνεται και η ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. (παρ. Β περ. 4 υποπερ. α2).

10. Στις διατάξεις των άρθρων 7 και 8 του ν.3429/2005 « Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ)» (Α'314), όπως ισχύουν, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 7

Υποχρεώσεις των δημοσίων επιχειρήσεων

1. Κάθε δημόσια επιχείρηση οφείλει:

- α) να εφαρμόζει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και να συμμορφώνεται απαρέγκλιτα προς τις διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διαταγμάτων και πράξεων,
- β) να τηρεί τις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, του εποπτεύοντος Υπουργού, καθώς και τις οδηγίες και εγκυκλίους του ΓΛΚ,
- γ) να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων της δημόσιας επιχείρησης, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- δ) να τηρεί την εισοδηματική, τιμολογιακή, δανειοληπτική πολιτική της Κυβέρνησης.

2. Οι δημόσιες επιχειρήσεις υποβάλλουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών:

α) Εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, έως την 31η Ιουλίου κάθε έτους, το σχέδιο του ετήσιου οικονομικού προϋπολογισμού τους, καθώς και εισηγητική έκθεση τεκμηρίωσης των οικονομικών μεγεθών. Οι φορείς που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης ακολουθούν τις διαδικασίες που περιγράφονται στο ν. 4270/2014.

β) Τον ετήσιο απολογισμό, τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση πεπραγμένων του διοικητικού συμβουλίου και την έκθεση ή το πιστοποιητικό του ορκωτού ελεγκτή λογιστή, εντός των προθεσμιών του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

γ) Τριμηνιαία έκθεση πεπραγμένων, η οποία περιλαμβάνει τα απολογιστικά στοιχεία, τα στοιχεία απασχόλησης και τις δράσεις που έχουν αναληφθεί για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της επιχείρησης και τη βελτίωση των οικονομικών μεγεθών της.

δ) Κάθε πρόταση που αφορά σε αλλαγή κανονισμού λειτουργίας, συλλογικών συμβάσεων εργασίας, τιμολογίων, καθώς και κάθε άλλου μέτρου της διοίκησης που επηρεάζει σημαντικά τα οικονομικά αποτελέσματα πριν να τεθεί σε ισχύ.

ε) Εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, ελεγμένες από ορκωτό ελεγκτή λογιστή, εφόσον ο προϋπολογισμός τους υπερβαίνει το όριο που τίθεται με την απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 147 του ν. 4270/2014, οι οποίες υποβάλλονται μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη της εξάμηνης περιόδου.

στ) Κατάλογο όλων των στοιχείων της ακίνητης περιουσίας και της νομικής και πραγματικής τους κατάστασης, ο οποίος επικαιροποιείται κατ' έτος.3...

Άρθρο 8

Έλεγχος και εποπτεία των δημοσίων επιχειρήσεων

1. Ο κρατικός έλεγχος και η οικονομική εποπτεία των δημοσίων επιχειρήσεων που αφορά στον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 7 του παρόντος νόμου, ασκείται από τον Υπουργό Οικονομικών, μέσω του Τμήματος ΔΕΚΟ και Λοιπών Φορέων της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης και του Γ Τμήματος της Διεύθυνσης Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων, Δανείων και Αξιών του Γ.Λ.Κράτους, κατά λόγο αρμοδιότητας. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα οι ως άνω αρμοδιότητες.2...».

11. Στα άρθρα 188 και 197 του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94), όπως ίσχυαν πριν την κατάργηση της παρ. 8 του άρθρου 188 με το άρθρο 380 παρ. 2 εδ. β' του ν. 4512/2018 και την αντικατάσταση του άρθρου 197, με την παρ. 9 του ίδιου άρθρου (380), ορίζονταν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 188

Άμεσες και Λοιπές Θυγατρικές της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.

1. Από την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας της Εταιρείας τα κατωτέρω νομικά πρόσωπα, των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ή οι τίτλοι που το ενσωματώνουν μεταβιβάζονται στην Εταιρεία ή συστήνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, θεωρούνται για τους σκοπούς του παρόντος νόμου άμεσες θυγατρικές (οι «άμεσες θυγατρικές»):

α. Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

ΓΧ

β. Το Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου του ν. 3986/2011 (Α` 152) («Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε.»).

γ. Η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου ΑΕ του ν. 2636/1998 (Α` 198) («ΕΤΑΔ»).

δ. Η Εταιρεία Δημοσίων Συμμετοχών Α.Ε., η οποία συστήνεται σύμφωνα με την παράγραφο 8.

2...3...4...5...6...7...8. Συστήνεται από την Εταιρεία ανώνυμη εταιρεία με εταιρική επωνυμία «Εταιρεία Δημοσίων Συμμετοχών Α.Ε.» («Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.»). Η Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε. διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 197 του παρόντος νόμου.9....»

Άρθρο 197

Ειδικές διατάξεις για την «Εταιρεία Δημοσίων Συμμετοχών (Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.)

1. Συστήνεται δια του παρόντος νόμου ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Εταιρεία Δημοσίων Συμμετοχών» (Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.).
2. Σκοπός της Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε. είναι να κατέχει τις συμμετοχές του κράτους σε δημόσιες επιχειρήσεις, να διαχειρίζεται επαγγελματικά και να επαυξάνει την αξία των συμμετοχών αυτών και να τις αξιοποιεί σύμφωνα με βέλτιστες διεθνείς πρακτικές και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ, όσον αφορά την εταιρική διακυβέρνηση, την εταιρική συμμόρφωση, την εποπτεία και τη διαφάνεια των διαδικασιών, καθώς και σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές σε θέματα κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνης επιχειρηματικότητας και διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα με τις δημόσιες επιχειρήσεις μέρη. Οι δημόσιες επιχειρήσεις που ελέγχονται από την Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.: (α) υπόκεινται σε κατάλληλη εποπτεία σύμφωνα με τους κανόνες της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, (β) υλοποιούν και υποστηρίζουν τις εφαρμοστέες τομεακές πολιτικές της Κυβέρνησης, (γ) αναλαμβάνουν κατόπιν ανάθεσης την παροχή υπηρεσιών Γενικού και Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), ενδεικτικά μέσω της εκτέλεσης υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, και τις κοινές αξίες της Ένωσης που περιλαμβάνονται σε αυτήν.
3. Η Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε. διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, και συμπληρωματικά, από τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, στο βαθμό που αυτές δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος νόμου....
4. Το αρχικό καταστατικό της Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε., κυρώνεται με το άρθρο 205 του παρόντος νόμου και υποβάλλεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ) της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου. Η Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε. αποκτά νομική προσωπικότητα με την καταχώρηση του καταστατικού στο Γ.Ε.ΜΗ...5...

6. Από την ημερομηνία καταχώρησης του καταστατικού της Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε. στο Γ.Ε.ΜΗ., το σύνολο των μετοχών κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου στις δημόσιες επιχειρήσεις που απαριθμούνται στο Παράρτημα Δ' και στο Παράρτημα Ε', τα οποία αποτελούν αναπόσπαστα μέρη του παρόντος νόμου, μεταβιβάζονται αυτοδικαίως και χωρίς αντάλλαγμα στην Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.....».

12. Στο άρθρο 380 παρ. 2 και 9 του ν. 4512/2018 «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής και άλλες διατάξεις» (Α' 8), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 380

Τροποποιήσεις του ν. 4389/2016 (Α' 94) για της ΕΕΣΥΠ.

1...2. Το άρθρο 188 του ν.4389/2016 τροποποιείται ως εξής:

α. Ο τίτλος αντικαθίσταται ως εξής: «Άμεσες και Λοιπές Θυγατρικές της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.».

β. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 188 διαγράφεται η περίπτωση δ' και προστίθεται νέο εδάφιο, ως εξής: Δημόσιες Επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα του ν. 3429/2005 που το μετοχικό τους κεφάλαιο ή ο έλεγχος μεταβιβάζεται στην Εταιρεία σύμφωνα με το άρθρο 197 θεωρούνται θυγατρικές (οι «λοιπές θυγατρικές». γ... δ... ε. Η παράγραφος 8 καταργείται....3...4...5...6...7...8...9. Το άρθρο 197 του ν.4389/2016, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 197

Ειδικές διατάξεις για τις λοιπές θυγατρικές.

1.Το σύνολο των μετοχών κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου στις δημόσιες επιχειρήσεις που απαριθμούνται στα Παραρτήματα Δ', Ε' και ΣΤ', τα οποία αποτελούν αναπόσπαστα μέρη του παρόντος νόμου, μεταβιβάζονται αυτοδικαίως και χωρίς αντάλλαγμα στην Εταιρεία. 2.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, κατά την ομόφωνη γνώμη της Ολομέλειας, συνάγονται τα ακόλουθα:

13. Με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν.1256/1982, με το οποίο ερμηνεύτηκε αυθεντικά το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.1232/1982, προσδιορίστηκε η έννοια του δημόσιου τομέα, σε αντιδιαστολή με τον ιδιωτικό τομέα, ενώ με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν.1892/1990 επαναοριοθετήθηκε ο δημόσιος τομέας, με σκοπό τον περιορισμό

ΓΧ

του. Επιπλέον, με ειδικότερους νόμους και ανάλογα με τους σκοπούς του καθενός ορίζεται η έννοια του δημόσιου τομέα. Έτσι, για τους σκοπούς του ν. 4270/2014, ο δημόσιος τομέας περιλαμβάνει τη Γενική Κυβέρνηση, τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και τις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005, ανεξάρτητα εάν έχουν εξαιρεθεί από την εφαρμογή του.

14. Όπως γίνεται δεκτό στη θεωρία και νομολογία, κατά την ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 1 παρ.6 του ν. 1256/1982 και 51 του ν. 1892/1990, ο δημόσιος τομέας αποτελεί ένα θεσμικό μόρφωμα του νομοθέτη που αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση της ανάγκης ενότητας, συντονισμού και ελέγχου της δημόσιας διοίκησης, υπό λειτουργική και οργανική έννοια. Το θεσμικό πλαίσιο που αφορά στον δημόσιο τομέα αποτελείται από επιμέρους νομοθετήματα, τα οποία θεσπίζουν διαφόρων ειδών δικαιώματα, υποχρεώσεις και περιορισμούς, που προσιδιάζουν ή παρουσιάζουν συνάφεια προς την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας υπό λειτουργική έννοια και αφορούν στην πρόσληψη και την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των φορέων που εντάσσονται σε αυτόν, στην απόκτηση και χρήση πόρων προς επίτευξη του δημόσιου σκοπού που επιδιώκουν, καθώς και στην εφαρμογή θεσμικών ρυθμίσεων που σχετίζονται με τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, τη διαφάνεια και τον έλεγχο της διοικητικής δράσης, την πρόσβαση στα διοικητικά στοιχεία κ.λ.π. [βλ. Σ.τ.Ε 158/1992(ΠΕ), 159/1992(ΠΕ), Δ.Εφ.Α 2495/1997, Α. Τάχου, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο 1993 σελ.239]. Ο δημόσιος τομέας οριοθετείται από τον νομοθέτη ή κατ' εξουσιοδότηση αυτού από την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση. Αποκλίσεις από τον οριζόμενο με τον παραπάνω τρόπο δημόσιο τομέα, γίνεται με την εφαρμογή ειδικών ρυθμίσεων και επιτρέπονται μόνο εφόσον συντρέχει ειδικός λόγος, επιβαλλόμενος από τον σκοπό που εξυπηρετείται με τις ειδικές αυτές ρυθμίσεις [Σ.τ.Ε(ΠΕ)162/2004 σκ.13]. Η έννοια του δημόσιου τομέα δεν ανταποκρίνεται σε σταθερό οργανωτικό πρότυπο και μπορεί να διευρύνεται ή να περιορίζεται κατά περίπτωση, ανάλογα με το πλαίσιο εντός του οποίου χρησιμοποιείται. Η έννοια αυτή έχει τελικά πρακτική σημασία μόνο για τον προσδιορισμό συνόλου νομικών προσώπων, στα οποία εφαρμόζονται συγκεκριμένες διατάξεις (βλ. Αικ. Ηλιάδου, Δημόσιες Επιχειρήσεις σελ. 111 και Ε. Πρεβεδούρου, Έννοια και οριοθέτηση του δημόσιου τομέα, στο www.prevedou.gr). Κατά συνέπεια, είναι δυνατό ορισμένο νομικό πρόσωπο να εντάσσεται στον

δημόσιο τομέα για τις ανάγκες εφαρμογής ορισμένων διατάξεων, ενώ για την εφαρμογή άλλων διατάξεων να μην εντάσσεται σε αυτόν. Η έξοδος ενός νομικού προσώπου από τον δημόσιο τομέα σημαίνει κατά βάση αποδέσμευση από το ιδιαίτερο αυτό καθεστώς.

15. Περαιτέρω, για το πρώτο σκέλος του ερωτήματος, που αφορά στον προβληματισμό της ερωτώσας υπηρεσίας αν ορθά κατέγραψε στο «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης», ως μη ανήκουσα στον δημόσιο τομέα, δημόσια επιχείρηση και συγκεκριμένα την ΤΡΑΙΝΟΣΕ, που το σύνολο του μετοχικού της κεφαλαίου είχε μεταβιβαστεί στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. για το διάστημα πριν την ιδιωτικοποίησή της, διαμορφώθηκαν δύο γνώμες:

16. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Νικόλαο Μουδάτσο, Στέφανο Δέτση, Ευγενία Βελώνη, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Ασημίνα Ροδοκάλη, Θεόδωρο Ψυχογιό, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Δημήτριο Χανή, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλια, Γεώργιο Ανδρέου, Αντώνιο Τατσόπουλο, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αλέξανδρο Ροϊλό, Αδαμαντία Καπετανάκη, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Βασίλειο Καραγεώργο, Πέτρο Κωνσταντινόπουλο, Ευσταθία Τσαούση, Γεώργιο Βαμβακίδη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα Ασημακοπούλου, Βασίλειο Κορκίζογλου, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Νικόλαο Καραγιώργη, Μαρία Σπάσου, Ευάγγελο Μαρίνη, Ιωάννη Χατζηνέκουρα, Αθανάσιο Θεοχάρη, Κωνσταντίνο Ζαμπάρα, Μιχαήλ Τζουβάρα, Ιωάννα Λεμπέση, Ευτυχία Κασομένου, Περικλή Αγγέλου και Θεόδωρο Ράπτη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 41**), με το άρθρο 9 του ν. 3871/2010 προστέθηκε στον νόμο περί Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/1995) το άρθρο 6 Α, που έχει τον τίτλο «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής» (Μ.Π.Δ.Σ.). Στη συνέχεια, με το άρθρο μόνο του ν.3985/2011 εγκρίθηκε το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής των ετών 2012-2015, το οποίο περιέλαβε στο Κεφάλαιο Β΄ΙΙ, Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων για τα έτη 2011-2015, με σκοπό την ενίσχυση των δημοσίων εσόδων. Για τη διαχείριση και αξιοποίηση του χαρτοφυλακίου των περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου, τα οποία υπήχθησαν στο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων ιδρύθηκε, με τον ν. 3896/2011 (άρθρο 1 παρ. 1), το Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, με μετοχικό κεφάλαιο που καλύπτεται ολόκληρο από το Ελληνικό Δημόσιο και διαιρείται σε

ΓΧ

μετοχές μη μεταβιβάσιμες, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημόσιου, σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς, με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας και με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Ως προς τον τρόπο της αξιοποίησης, ορίζεται στον νόμο ότι τα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. χωρίς αντάλλαγμα μετά από απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων (Δ.Ε.Α.Α.) του άρθρου 3 του ν. 3049/2002. Τα πράγματα ή δικαιώματα που περιέρχονται στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή δεν μπορούν να αναμεταβιβασθούν στον προηγούμενο κύριο ή δικαιούχο, το προϊόν δε της αξιοποίησης χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους.

17. Ανεξάρτητα, όμως, από τη φύση του Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. ως νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, που δεν υπάγεται στην κατηγορία των οργανισμών και των επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, αυτό λειτουργεί προδήλως προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και η μεταβίβαση στο παραπάνω Ταμείο των περιουσιακών στοιχείων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε μεταβολή στη χρήση ή στον προορισμό αυτών. Επομένως, επιχείρηση που ήταν εξαρχής επιχείρηση κοινής ωφέλειας, εξακολουθεί να είναι κοινής ωφέλειας και δεν αποβάλλει τον χαρακτήρα αυτόν από τη μεταβίβαση του συνόλου των μετοχών της στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. (Α.Π. 934/2019, 998/2017, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, έγινε νομολογιακά δεκτό (με τις ίδιες πιο πάνω αποφάσεις του Αρείου Πάγου) ότι οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας έχοντας ως αντικείμενο την εξυπηρέτηση κοινωφελών σκοπών, για τους οποίους πρώτιστα ενδιαφέρεται το Κράτος, αποτελούν κατά κανόνα κατηγορία επιχειρήσεων, που ελέγχονται από το Δημόσιο. Άλλωστε, στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και η Ολομέλεια του ΣτΕ (ΣτΕ Ολ. 1129/2016) δεχόμενη ότι η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων από το Δημόσιο στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., διέπεται από ιδιαίτερο νομικό καθεστώς, που διασφαλίζει τον έλεγχο από πλευράς του Δημοσίου.

18. Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο (άρθρο 1 παρ. 3) τόσο στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., όσο και στις εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα σ' αυτό δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν τις εταιρείες που ανήκουν στο Δημόσιο, εκτός όσων ρητά ορίζονται στις διατάξεις του κεφαλαίου Α' του ν. 3986/2011. Ειδικότερα, στη παράγραφο 13 του άρθρου 2 του

ν.3986/2011 προβλέπεται ότι τα διοικητικά, οικονομικά, φορολογικά, δικαστικά προνόμια και ατέλειες του Ελληνικού Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων και των διατάξεων που ρυθμίζουν την προσωρινή ρύθμιση των διαφορών που ανακύπτουν από την αμφισβήτηση της διακατοχής ακινήτων, ισχύουν και για το Ταμείο και τις παραπάνω εταιρείες. Στην παράγραφο 2 περ. α) προτελευταίο εδάφιο προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι το Ταμείο δεν θα προβαίνει σε εξυπηρέτηση δανειακών υποχρεώσεων που αφορούν τα περιουσιακά του στοιχεία, οι οποίες δαπάνες θα διεκπεραιώνονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 9 του ίδιου νόμου προβλέπεται ότι οι συγκεκριμένες εταιρείες, για όσο χρόνο οι μετοχές ή τα δικαιώματα ψήφου σε αυτές ανήκουν στο Ταμείο, υπάγονται στον έλεγχο των αρμόδιων ελεγκτικών οργάνων του Δημοσίου και τούτο διότι, κατά την αιτιολογική έκθεση της ρύθμισης, κρίνεται σκόπιμη η διατήρηση της άσκησης ελέγχου σε αυτές, από τα κατά περίπτωση αρμόδια θεσμικά όργανα του Δημοσίου, προς τον σκοπό της διακρίβωσης της εύρυθμης λειτουργίας τους και κατά τον χρόνο υπαγωγής τους στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., η άσκηση δε του ελέγχου αυτού κρίνεται ότι θα συμβάλει και στην διαδικασία αξιοποίησής τους. Έτσι, στον έλεγχο της Γενικής Δ/σης Δημοσιονομικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών υπόκεινται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3492/2006, δημόσιες επιχειρήσεις, που έχουν μεταβιβαστεί στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. και περιλαμβάνονται στην Κ.Υ.Α. που συνυπογράφει ο Υπουργός Οικονομικών και ο αρμόδιος Υπουργός κατ' άρθρο 3 του νόμου αυτού.

Με τις διατάξεις του παραπάνω νόμου προβλέπεται η άσκηση ευρύτερου διαχειριστικού ελέγχου του προϋπολογισμού των ελεγχόμενων φορέων, καθώς και των συστημάτων διαχείρισης και εσωτερικού ελέγχου των φορέων αυτών, προκειμένου να διασφαλίζεται η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του προϋπολογισμού τους, η βελτίωση των λειτουργιών τους και η εξυπηρέτηση των στόχων τους, κατά τρόπο αποτελεσματικό, αποδοτικό και οικονομικό. Ο ασκούμενος διαχειριστικός έλεγχος δεν περιορίζεται σε δημοσιονομικό έλεγχο λογαριασμών, ενόψει έκδοσης πράξεων καταλογισμού ή δημοσιονομικών διορθώσεων, εάν διαπιστωθούν παρατυπίες, αλλά περιλαμβάνει και έλεγχο της οργανωτικής δομής των μεθόδων και των διαδικασιών λειτουργίας του ελεγχόμενου φορέα, κατατείνει δε σε συνολική αξιολόγησή του (βλ. ΣΤΕ 278/2018 δημ. στη ΝΟΜΟΣ). Επίσης, ο Υπουργός Οικονομικών ασκεί κρατικό έλεγχο και οικονομική εποπτεία στις δημόσιες επιχειρήσεις του Κεφ. Α' του ν.3429/2005, δια

ΓΧ

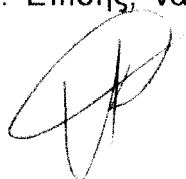
του Τμήματος Θ' Δ.Ε.ΚΟ, ΝΠΙΔ και Λοιπών Φορέων Γενικής Κυβέρνησης της Γενικής Δ/σης Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, υπό την έννοια της συγκέντρωσης, επεξεργασίας και παρακολούθησης των ετήσιων προϋπολογισμών, για τις βασικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων και την αξιολόγησή τους, σε σχέση με τους δημοσιονομικούς στόχους του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά. Περαιτέρω, ο Υπουργός Οικονομικών εγκρίνει τους παραπάνω προϋπολογισμούς μετά από εισήγηση του αρμοδίου Τμήματος (Θ' ΔΕΚΟ, Ν.Π.Ι.Δ. και λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.)

19. Με το άρθρο 31 παρ. 6 περ. β του ν. 4141/2013 προστέθηκε στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του ν.3986/2011 εδάφιο σύμφωνα με το οποίο εφαρμόζονται αναδρομικά και από τότε που ίσχυσε ο νόμος αυτός (1-7-2011), στις εταιρείες των οποίων το σύνολο ή μέρος των μετοχών περιέρχεται, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο ή στις οποίες τα δικαιώματα ψήφου από τις παραπάνω μετοχές ασκούνται από το Ταμείο και για όσο χρόνο οι μετοχές ή τα δικαιώματα ψήφου ανήκουν στο Ταμείο, ως προς το βαθμολογικό και μισθολογικό καθεστώς του πάσης φύσης προσωπικού τους, κατά περίπτωση οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για το προσωπικό των ν.π.ι.δ. που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' ή του Κεφαλαίου Β' του ν.3429/2005, ανάλογα αν, μέχρι τη μεταβίβαση των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου από αυτές στο Ταμείο, υπάγονταν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' ή του Κεφαλαίου Β' του ν. 3429/2005. Με την παραπάνω ρύθμιση διευκρινίζεται το νομικό πλαίσιο που διέπει τη βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη του προσωπικού των παραπάνω εταιρειών και διασφαλίζεται ότι, για όσο χρόνο οι συγκεκριμένες εταιρείες δεν έχουν αποκρατικοποιηθεί, το κόστος λειτουργίας τους, το οποίο εξακολουθεί, από τα πράγματα, να βαρύνει το Δημόσιο, δεν θα αυξηθεί (Βλ. αιτιολογική έκθεση της ρύθμισης). Επομένως, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, η μεταβίβαση των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου των εταιρειών στο Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε., δεν επιφέρει καμία μεταβολή στο βαθμολογικό και μισθολογικό καθεστώς του πάσης φύσης προσωπικού τους, που παραμένει αναλλοίωτο ανάλογα με το αν πριν τη μεταβίβαση υπάγονταν στο Κεφάλαιο Α' ή στο Κεφάλαιο Β' του ν. 3429/2005 (ΣΤΕ 4243/2015, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΝΣΚ 297/2017). Επισημαίνεται, ότι το προσωπικό των δημοσίων επιχειρήσεων του κεφαλαίου Α' του ν.3429/2015 υπάγεται στο ενιαίο μισθολόγιο του Δημοσίου.

20. Τέλος, με την παράγραφο 4 του άρθρου 9 του ν. 3986/2011 εισάγεται μία επιπλέον εξαίρεση από τον γενικό κανόνα ότι το Ταμείο υπάγεται στις διατάξεις περί ανωνύμων εταιρειών και δεν διέπεται από τις διατάξεις των οργανισμών και επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Ορίζεται, ότι εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 19 του πδ. 774/1980 για τον προσυμβατικό έλεγχο των συμβάσεων που συνάπτει το Ταμείο ή οι εταιρείες των οποίων το κεφάλαιο ανήκει εξολοκλήρου άμεσα ή έμμεσα στο Ταμείο. Στον προσυμβατικό αυτό έλεγχο υπάγονται και οι συμβάσεις για την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου ή των παραπάνω εταιρειών στις περιπτώσεις που το τίμημα ή το χρηματικό αντάλλαγμα υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ, ύψος που είναι κατά πολύ μικρότερο από τις ισχύουσες διατάξεις, αλλά για λόγους διαφάνειας θεωρείται εύλογο (βλ. αιτιολογική έκθεση).

21. Με τη Πράξη του Ζ' κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με αριθμό 370/2011 κρίθηκε ότι η παραπάνω ρύθμιση (του άρθρου 9 παρ. 4 του ν.3986/2011) συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 98 παρ. 1 εδ. β' του Συντάγματος, όπως ισχύει ύστερα από την αναθεώρησή του με το Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, με ημερομηνία 17.4.2001 (Α' 84), αφού το Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντος και το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου στο Ελληνικό Δημόσιο, εξαρτάται δε για τον διορισμό των μελών της διοίκησής του από τη δημόσια εξουσία. Συγκεκριμένα, το Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο που ορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης του μετόχου, δηλαδή του Ελληνικού Δημοσίου (τα δικαιώματα του οποίου ασκούνται από τον Υπουργό Οικονομικών) και είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά στη διοίκηση του Ταμείου, στην αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων και γενικά στην πραγμάτωση του σκοπού του (Με εξαίρεση τα θέματα που ανήκουν στις αρμοδιότητες του Προέδρου ή του Διευθύνοντος Συμβούλου).

22. Από τις παραπάνω ειδικές διατάξεις συνάγεται ότι ο νομοθέτης δεν διέλαβε διάταξη, με την οποία να εξαιρεί του δημόσιου τομέα δημόσιες επιχειρήσεις των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο έχει μεταβιβαστεί από το Ελληνικό Δημόσιο στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., όπως έπραξε για το Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. Περαιτέρω, θέλησε οι συγκεκριμένες δημόσιες επιχειρήσεις, για το χρονικό διάστημα πριν την ιδιωτικοποίησή τους, να υπόκεινται σε περιορισμούς, δεσμεύσεις, εποπτεία και έλεγχο (διοικητικό και δικαστικό) αντίστοιχους με τις δημόσιες επιχειρήσεις που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο. Επίσης, να απολαμβάνουν των προνομίων και

ΓΧ

ατελειών του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο, άλλωστε, χρηματοδοτεί τις δραστηριότητές τους και καλύπτει τις υποχρεώσεις – χρέη τους, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος, δηλαδή η εξυγίανσή τους και περαιτέρω η αξιοποίησή τους (μέσω της ιδιωτικοποίησής τους) προς αποπληρωμή του δημόσιου χρέους της Χώρας μας. Κατά συνέπεια, εφόσον οι συγκεκριμένες εταιρείες εξακολουθούν και μετά τη μεταβίβασή τους στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., να ικανοποιούν τον σκοπό για τον οποίο συστάθηκαν και να υπόκεινται σε ένα σύστημα δεσμεύσεων και περιορισμών και ελέγχου (κατά νομοθετική πρόβλεψη), τόσο για το προσωπικό τους, όσο και για τη γενικότερη λειτουργία τους, όμοιο με αυτό των κρατικών δημοσίων επιχειρήσεων, ουδείς λόγος συντρέχει η Διοίκηση να τις θεωρεί ότι έχουν εξέλθει του δημόσιου τομέα και να τις καταγράφει ανάλογα στο τηρούμενο από αυτή Μητρώο.

23. Η ερωτώσα υπηρεσία συναρτά τον προβληματισμό της με την ανώνυμη εταιρεία, με την επωνυμία «ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ – ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΤΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και διακριτικό τίτλο «ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε.» για το χρονικό διάστημα από το 2013 (όταν μεταβιβάστηκε το σύνολο των μετοχών της από το Ελληνικό Δημόσιο στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε.) μέχρι και πριν την ιδιωτικοποίησή της. Η ιδιωτικοποίηση της εταιρείας ολοκληρώθηκε την 14.09.2017, με την πώληση των μετοχών της στην «Ferrovie Dello Stato Italiane S.P.A.».

24. Η παραπάνω εταιρεία ιδρύθηκε στις 19.12.2005 από τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδος Α.Ε. (Ο.Σ.Ε. Α.Ε.), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 2 περ. στ' του ν.δ/τος 674/1970 (Α'192), 1 παρ 4 του ν.2671/1998 (Α' 289) και 4 παρ. 4 του π.δ./τος 41/2005 (Α'60), ως θυγατρική εταιρεία του Οργανισμού αυτού [σχ. η απόφαση του Νομάρχη Αθηνών, με αριθμό 39492/2006 για την άδεια σύστασης της εταιρείας και έγκρισης του καταστατικού της (Α.Ε. & Ε.Π.Ε. 12948)]. Με την απόφαση του Νομάρχη Αθηνών, με αριθμό 31905/03.12.2010 (Α.Ε. & Ε.Π.Ε. 12948) εγκρίθηκε η τροποποίηση των άρθρων 2 «σκοπός» και 29 «τελικές» διατάξεις του καταστατικού της ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. Ειδικότερα, στο τροποποιημένο άρθρο 29 ορίζεται ότι: «*Η Εταιρεία αποτελεί, σύμφωνα με τη διάταξη της περίπτωσης στ. της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ν.δ. 674/1970, όπως προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν.2366/1995, δημόσια επιχείρηση κοινής ωφέλειας, και η ίδρυσή της εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. Φ4/65206/5120/22.11.2005 απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών. Λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και η*

λειτουργία της διέπεται από τις διατάξεις των νόμων 3429/2005, 3891/2010, 674/1970, τον Κ.Ν. 2190/1920, όπως κάθε φορά ισχύει και τις διατάξεις που διέπουν τους οργανισμούς ή τις επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα».

25. Με την απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων, με αριθμό 232/05.04.2013 (Β' 803), το σύνολο των μετοχών της ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε., κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου, μεταβιβάστηκε στο Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε., σύμφωνα με το Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015 (ν.3985/2010), όπως αυτό επικαιροποιήθηκε με το ν. 4046/2012 (Α' 28). Κατά το διάστημα από 2013 μέχρι 14.9.2017 (όταν ολοκληρώθηκε η πώληση των μετοχών της ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. στην «Ferrovie Dello Stato Italiane S.P.A.»), όπως προκύπτει από τη σχετική αλληλογραφία, η εταιρεία υποβλήθηκε σε ελέγχους από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Υπουργείου Οικονομικών. Ειδικότερα: α) η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών διενέργησε δύο (2) ελέγχους στην ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ, σύμφωνα με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της. Ο ένας έλεγχος αφορούσε στην τήρηση του Μητρώου δεσμεύσεων, για τη διαπίστωση του ύψους των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της και ο δεύτερος έλεγχος διενεργήθηκε για την διαπίστωση της χρηστής διαχείρισης του προϋπολογισμού της για την οικονομική χρήση του έτους 2015 και για την επάρκεια του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου της και β) το Τμήμα Θ' - ΔΕΚΟ, Ν.Π.Ι.Δ. και λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης της Δ/σης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους άσκησε κρατικό έλεγχο και οικονομική εποπτεία, υπό την έννοια της συγκέντρωσης, επεξεργασίας και παρακολούθησης των ετήσιων προϋπολογισμών για τις βασικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων και την αξιοποίησή τους σε σχέση με τους δημοσιονομικούς στόχους του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά, καθώς και της εισήγησης στον Υπουργό Οικονομικών για την έγκριση των ως άνω προϋπολογισμών.

26. Περαιτέρω, με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών- Υποδομών και Μεταφορών, με αριθμό ΔΝΣα/14234/Φ50Ε/7-3-2016 (Υ.Ο.Δ.Δ. 123), ορίστηκε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΤΡΑΙΝΟΣΕ δεκαοκτώ μήνες, πριν την ιδιωτικοποίησή της, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 4 του ν. 3429/2005. Επίσης, με την κοινή απόφαση των ίδιων Υπουργών, με αριθμό 45496/2336/11.09.2017 (Β' 3182) διαγράφηκαν, από 12.9.2017, τα χρέη της ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. προς τον ΟΣΕ,

ΓΧ

συνολικού ποσού 692.161.809,27 ευρώ. Επιπλέον, η ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. κατά το κρίσιμο διάστημα χρηματοδοτήθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο.

27. Τέλος, το Ελεγκτικό Συνέδριο άσκησε τον προσυμβατικό έλεγχο του σχεδίου σύμβασης πώλησης του συνόλου των μετοχών της ΤΡΑΙΝΟΣΕ από το Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε., με την πράξη του Ζ΄ κλιμακίου, με αριθμό 288/2016 και την απόφαση του VI Τμήματός του, με αριθμό 19/2017. Επίσης, έλεγξε τη νομιμότητα της διαδικασίας διαφόρων συμβάσεων της ΤΡΑΙΝΟΣΕ κατά τον χρόνο που οι μετοχές της ανήκαν στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε.. [π.χ. το ΣΤ΄ κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την Πράξη του, με αριθμό 2/2016 έλεγξε τη νομιμότητα της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου και του σχεδίου σύμβασης για την προμήθεια καυσίμων κίνησης από την ΤΡΑΙΝΟΣΕ, προϋπολογιζόμενη δαπάνης 45.000.000 ευρώ (πλέον Φ.Π.Α.)].

28. Ενόψει όλων των παραπάνω δεσμεύσεων και περιορισμών, η ΤΡΑΙΝΟΣΕ, η οποία κατά τον χρόνο που ανήκε στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. εξακολουθούσε να ικανοποιεί τον σκοπό δημόσιας ωφέλειας για τον οποίο και ιδρύθηκε, κατά την πλειοψηφία γνώμη, εξήλθε του δημόσιου τομέα μόνο μετά την μεταβίβαση των μετοχών της στην «Ferrovie Dello Stato Italiane S.P.A.»

29. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους: Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Βασιλική Δούσκα, Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Βασιλική Πανταζή, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Δημήτριο Αναστασόπουλο, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριο Μακαρονίδη, Αθηνά Αλεφάντη, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Παναγιώτη Παππά, Σταύρο Σπυρόπουλο, Διονύσιο Χειμώνα, Αικατερίνη Γαλάνη, Ιουλία Σφυρή, Στέργιο Κίκα, Δημήτριο Κατωπόδη, Αναστασία Ζαφειριάδου και Νικόλαο Μουκαζή, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 25**), το πρώτο σκέλος του ερωτήματος αναφέρεται σε δημόσια νομικά πρόσωπα που αποτελούν ανώνυμες εταιρείες και των οποίων ολόκληρο το μετοχικό κεφάλαιο ή η πλειοψηφία του, ανήκε ολόκληρο, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο ή σε ΝΠΔΔ και στη συνέχεια, μεταβιβάστηκε στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε.), με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3986/2011. Οι παραπάνω μεταβολές, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των νόμων 3986/2011, 3429/2005 και 4389/2016, δεν θίγουν τον τρόπο σύστασης, τη νομική μορφή και τον επιχειρηματικό ή παραγωγικό

χαρακτήρα και σκοπό των δημοσίων επιχειρήσεων αυτών, αλλά αναφέρονται στον έλεγχο τους, ως συνέπεια της ένταξής τους σε ειδικό καθεστώς αξιοποίησης. Συνεπώς, ερευνητέο είναι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, το ζήτημα του ελέγχου του Δημοσίου στις επιχειρήσεις αυτές, άμεσα ή έμμεσα, μετά τις μεταβολές αυτές.

30. Περαιτέρω, με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3986/2011, το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ Α.Ε. (Ταμείο) συστάθηκε με νόμο, με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας, για την εξυπηρέτηση, σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, του δημοσίου συμφέροντος, συνισταμένου αποκλειστικά στην αξιοποίηση της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου καθώς και περιουσιακών στοιχείων Ν.Π.Δ.Δ. ή των δημοσίων επιχειρήσεων, των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ. Το μετοχικό του κεφάλαιο, αποτελούμενο από ονομαστικές, αμεταβίβαστες μετοχές αναλήφθηκε και καλύφθηκε ολόκληρο από το Ελληνικό Δημόσιο. Στο Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε. μεταβιβάστηκαν χωρίς αντάλλαγμα τα περιουσιακά στοιχεία των δημοσίων επιχειρήσεων.

31. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 188 του ν. 4389/2016, το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε. θεωρείται, πλέον, ως θυγατρική εταιρεία της «Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών Α.Ε.» (Εταιρεία), από τον χρόνο που απέκτησε νομική προσωπικότητα η Εταιρεία και συγκεκριμένα από τις 25-10-2016, όταν καταχωρίστηκε στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) το καταστατικό της, στην οποία και μεταβιβάστηκε από το Ελληνικό Δημόσιο, άνευ ανταλλάγματος, η πλήρης κυριότητα, νομή και κατοχή του συνόλου των μετοχών του. Το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε., ως θυγατρική της Εταιρείας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του παραπάνω άρθρου, εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3986/2011. Κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, μετά τη μεταβίβαση στο Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε. της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου που κατέχει το Δημόσιο σε μια εταιρεία, η εταιρεία αυτή δεν εξακολουθεί να ανήκει έμμεσα στο Δημόσιο. Και τούτο, διότι λόγω της ιδιαίτερης οργάνωσης του Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. Α.Ε., σε σχέση με τις λοιπές εταιρείες που ανήκουν στο Δημόσιο, του ειδικού σκοπού δημοσίου συμφέροντος που αυτό εξυπηρετεί και που συνίσταται στην αξιοποίηση της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου των ΝΠΔΔ, κλπ., αλλά και του γεγονότος ότι κατά τη ρητή πρόβλεψη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3986/2011, σε αυτό δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν τις εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο, η μεταβίβαση στο

ΓΧ

Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. του συνόλου της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου που κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε μια εταιρεία το Δημόσιο, αποκόπτει τυπικά την εταιρεία αυτή από τον άμεσο έλεγχο του Δημοσίου (Γνωμ. ΝΣΚ 10/2014).

32. Εξάλλου, για όσα θέματα ο νομοθέτης ήθελε στις παραπάνω εταιρείες και μετά τη μεταβίβαση του μετοχικού τους κεφαλαίου στο ΤΑΙΠΕΔ, την εφαρμογή διατάξεων που ισχύουν για φορείς που ανήκουν στον δημόσιο τομέα, το όρισε ρητά (βλ. άρθρο 1 παρ. 3 του ν.3986/2011) και προσδιόρισε αυτές συγκεκριμένα, με άλλες διατάξεις του. Οι ειδικές αυτές διατάξεις του ν.3986/2011, όμως, αποτελούν την εξαίρεση, ενώ ο κανόνας είναι ότι για όλα τα υπόλοιπα θέματα να μην εφαρμόζονται για τις εταιρείες αυτές οι διατάξεις που ισχύουν για τον δημόσιο τομέα.

33. Στη υπόθεση του ερωτήματος παρατηρείται, ότι στις εξαιρετικές αυτές διατάξεις δεν περιλαμβάνονται και εκείνες, για την εφαρμογή των οποίων φαίνεται να τηρείται από το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (ήδη Υπουργείο Εσωτερικών) το Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης. Σημειώνεται, συναφώς, ότι οι αποφάσεις ΑΠ 998/2017 και ΑΠ 934/2019, που αναφέρονται παραπάνω, μολονότι, πράγματι, κρίνουν γενικά ότι οι σχετικές εταιρείες εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τις εταιρείες του δημόσιου τομέα, η κρίση αυτή εξεδόθη για νομικό ζήτημα (ισχύς ουσιαστικών, δικαστικών κλπ. προνομίων του Δημοσίου και για εταιρείες του δημόσιου τομέα), για το οποίο, έτσι αλλιώς, και μετά την μεταβίβαση των εταιρειών αυτών στο ΤΑΙΠΕΔ, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις για τον δημόσιο τομέα (βλ. άρθρο 1 παρ. 3 σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 13 του ν.3986/2011, σύμφωνα με την οποία *«Το Ταμείο και οι εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, απολαμβάνουν όλων των διοικητικών, οικονομικών, φορολογικών, δικαστικών, ουσιαστικού και δικονομικού, δικαίου προνομίων και ατελειών του Δημοσίου»*).

34. Ενόψει όλων των παραπάνω, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η ερωτώσα υπηρεσία ορθά κατέγραψε ως μη ανήκουσα στον δημόσιο τομέα του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 δημόσιο νομικό πρόσωπο, που αποτελεί ανώνυμη εταιρεία, της οποίας το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκε εξ ολοκλήρου άμεσα στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. για το διάστημα πριν την ιδιωτικοποίησή της.

35. Όσον αφορά στο σκέλος του ερωτήματος για το εάν από τη μεταβίβαση του συνόλου της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου που κατέχει το Δημόσιο στις

δημόσιες επιχειρήσεις που απαριθμούνται στα Παραρτήματα Δ' και Ε' του ν. 4389/2016, στην Εταιρεία Δημοσίων Συμμετοχών Α.Ε. (Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.) οι συγκεκριμένες εταιρείες αποκόπτονται τυπικά από τον έμμεσο έλεγχο του Δημοσίου και επομένως, αφενός, οι υπόψη εταιρείες δεν ανήκουν πλέον στον δημόσιο τομέα του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 και αφετέρου, δεν εφαρμόζεται σε αυτές και καμία άλλη διάταξη που διέπει τις εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο, κατά την ομόφωνη γνώμη της Ολομέλειας, παρέλκει η απάντηση λόγω έλλειψης αντικειμένου. Και τούτο διότι οι διατάξεις του άρθρου 188 του ν. 4389/2016, που προέβλεπαν τη σύσταση και λειτουργία της Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε. και τη μεταβίβαση σ' αυτή των αναφερομένων στο άρθρο 197 επιχειρήσεων, καταργήθηκαν με το άρθρο 380 του ν. 4512/2018 χωρίς να μεταβιβαστούν οι παραπάνω εταιρείες στην Ε.ΔΗ.Σ. Α.Ε.

Απάντηση

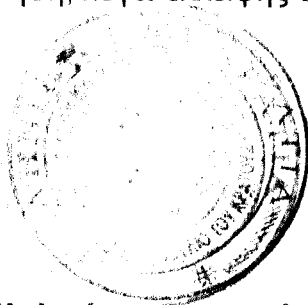
36. Ενόψει όλων των προεκτεθέντων στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Πλήρης Ολομέλεια), γνωμοδοτεί ως εξής: **α)** Για το πρώτο σκέλος του ερωτήματος, ότι η ερωτώσα υπηρεσία εσφαλμένα κατέγραψε, στο «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης» ως μη ανήκουσα στον δημόσιο τομέα του άρθρου 51 του ν.1892/1990, ανώνυμη εταιρεία – δημόσια επιχείρηση, της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκε εξολοκλήρου στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε. για το χρονικό διάστημα από το 2013 μέχρι και την ιδιωτικοποίησή της, που συντελέστηκε στις 14.09.2017. Και τούτο διότι η συγκεκριμένη εταιρεία ουδέποτε εξήλθε του δημόσιου τομέα με ρητή νομοθετική ρύθμιση, ενώ εξάλλου, κατά το κρίσιμο διάστημα υπαγόταν, κατά νομοθετική πρόβλεψη, σε περιορισμούς, υποχρεώσεις, εποπτεία και έλεγχο αντίστοιχους με τις δημόσιες επιχειρήσεις, που ανήκαν στο Ελληνικό Δημόσιο και κατ' επέκταση υπάγονταν στον δημόσιο τομέα (κατά πλειοψηφία), **β)** Για το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, ότι, μετά την κατάργηση των διατάξεων, που θεμελιώνουν τους προβληματισμούς της ερωτώσας υπηρεσίας, παρέλκει η απάντηση, λόγω έλλειψης αντικειμένου, (ομόφωνα).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 09-07-2020

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης-Κωνσταντίνος Γ. Χαλκιάς
Γ. Χαλκιάς
 Πρόεδρος του ΝΣΚ

Η εισηγήτρια

Αγγελική Χ. Καστανά
 Αγγελική Χ. Καστανά

Νομική Σύμβουλος του Κράτους